

RECOMANDĂRI EUROPULS pentru poziția României cu privire la Cadrul Financiar Multianual 2028-2034

În urma consultărilor regionale, naționale și europene

CUPRINS

1. CONTEXT.....	3
2. REZUMAT AL RECOMANDĂRILOR.....	9
Recomandări-cheie, pe scurt.....	10
3. RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE.....	12
2.1. Menținerea Politicii de Coeziune ca pilon distinct al viitorului buget al Uniunii Europene.....	12
2.2. Consolidarea principiului parteneriatului și a guvernanței pe mai multe niveluri.....	13
2.3. Dezvoltarea unei arhitecturi de finanțare mai simple, mai accesibile și mai predictibile.....	14
2.4. Consolidarea capacității administrative ca factor strategic pentru implementarea Politicii de Coeziune.....	15
2.5. Construirea unei Europe competitive prin inovare, dezvoltare regională și sprijinirea IMM-urilor.....	15
2.6. Cetățenii, în centrul viitorului buget european.....	16
Recomandări.....	17
2.7. Trecerea de la accentul pus pe absorbție la accentul pus pe impactul pe termen lung.....	17
2.8 Consolidarea comunicării publice și a vizibilității fondurilor europene.....	19
4. SONDAJ NAȚIONAL.....	20
Principalele concluzii ale studiului.....	21
5. DISEMINARE ÎN REȚELELE SOCIALE.....	22
6. CONCLUZII FINALE.....	22
➤ Politici publice și implicarea actorilor relevanți.....	23
➤ Comunicarea către publicul larg.....	23

1. CONTEXT

Comisia Europeană a înaintat propunerea sa privind Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2028-2034 pe 16 iulie 2025, schimbând complet structura bugetului european comparativ cu exercițiul în curs (4 capitole strategice în loc de 7), dar și rațiunea din spate: trecerea de la un sistem bazat pe costuri, la un sistem bazat pe performanță, similar cu cel creat sub Mecanismul de Redresare și Reziliență. Propunerea alocă **2000 de miliarde de euro** pentru Planurile de Parteneriat Național-Regionale (PPNR), Fondul pentru Competitivitate, Europa Globală și partea administrativă. PPNR reprezintă un nou **sistem de guvernare pentru gestionarea fondurilor europene** reunind **Politica Agricolă Comună și Politica de Coeziune**, precum și Fondul Social European, sub aceeași umbrelă și sub un proces periodic de evaluare cu același set de indicatori.

România este beneficiar net al ambelor politici. Mai mult, am putea spune că, pe baza lor, s-a creionat dezvoltarea țării noastre de la aderare. Numai pentru **perioada bugetului în curs 2021-2027**, România a avut alocate în cadrul Politicii de Coeziune fonduri în valoare de **31,5 miliarde de euro**, ce au depășit **46 miliarde de euro** dacă adăugăm cofinanțarea națională și diverse programe conexe. Tot în cadrul exercițiului financiar curent, alocarea destinată României prin **Politica Agricolă Comună este de aproximativ 20 de miliarde de euro**, din care 13,3 miliarde de euro reprezintă plăți directe pentru fermieri, iar **6,7 miliarde de euro** finanțare pentru proiecte de dezvoltare regională.

Astfel, **îngrijorările** privind propunerea Comisiei Europene nu au întârziat să apară. Printre acestea se află ideea de „flexibilizare”, care ar lăsa o marjă de 20% guvernelor să aloce fonduri pentru subiectele prioritare fără a trece prin Parlament, dar și faptul că „simplificarea” înseamnă, de fapt, concatenarea mai multor programe precum AgoraEU, care va avea ca destinație diminuarea sprijinului pentru beneficiari majoritar din zona societății civile.

Poziția Parlamentului European, adoptată în aprilie 2026, cere o creștere a bugetului pentru a reuși armonizarea tuturor priorităților. Parlamentul respinge totodată renaționalizarea fondurilor - din perspectiva în care statele membre ar putea decide fiecare ce să facă cu o anumită parte din fonduri sub pretextul „flexibilității”. De asemenea, acesta

nu privește cu ochi buni modelul „un singur plan per stat membru” propus de Comisie, avertizând că ar slăbi transparența și ar crea competiție între beneficiari. Știm, de altfel, faptul că Parlamentul European a invocat de-a lungul timpului punerea în practică a prerogativului de monitorizare și transparență pentru statele membre și că pentru europarlamentari, acest punct reprezintă în cadrul tuturor negocierilor o prioritate cheie. De asemenea, pentru a acoperi rambursarea datoriei NextGenerationEU și a finanța ambițiile bugetare, Parlamentul solicită resurse proprii noi de circa 60 de miliarde de euro anual. Unul dintre cei doi co-raportori ai dosarului bugetului este **Siegfried Mureșan** (PPE), acest fapt reprezentând un avantaj strategic pentru România.

Pe 26 mai 2026, s-a reunit grupul „**Prieteni Coeziunii**” - un grup format din reprezentanții Bulgariei, Cehiei, Croației, Estoniei, Greciei, Italiei, Lituaniei, Letoniei, Maltei, Poloniei, Portugaliei, României, Sloveniei, Slovaciei, Spaniei și Ungariei, care are drept scop protejarea și securizarea fondurilor pentru dezvoltare regională. Grupul solicită creșterea fondurilor pentru pilonul I al bugetului, dat fiind faptul că, în propunerea Comisiei, Politica de coeziune, Politica agricolă comună și Politica comună în domeniul pescuitului se confruntă cu bugete individuale mai reduse, în ciuda creșterii generale a volumului noului CFM. Mai mult, se solicită **reducerea rezervei pentru criză de 10%** care, în contextul folosirii fondurilor pentru politica de coeziune în regim dual-use (infrastructură civilă și militară) și întărirea granițelor, ar duce la o diminuare a misiunii celor mai importante fonduri care produc impact vizibil în viața cetățenilor europeni. De asemenea, se solicită **o schemă de rambursare mai graduală a Next Generation EU** și noi împrumuturi comune pentru sprijinirea împrumuturilor ca opțiuni pentru finanțarea investițiilor și a bunurilor publice europene esențiale pentru autonomia strategică pe termen lung.

Consiliul UE a publicat pe 12 iunie 2026 poziția sa realizată sub căma **președinției** cipriote după 5 luni de consultări. Președinția a înaintat **o poziție de negociere (negotiating box/negobox)** pentru Cadrul Financiar Multianual și a propus o reducere generală moderată de 2% (32,8 miliarde EUR) în comparație cu propunerea Comisiei Europene. Mai exact, de la **1,76 trilioane EUR la 1,73 trilioane EUR**. Acest lucru ar aduce bugetul la 1,23% din Venitul Național Brut (VNB) al UE, sau 1,13% excluzând rambursarea datoriei **NextGenerationEU**, față de 1,26% din VNB, respectiv 1,15% excluzând rambursarea datoriei **NextGenerationEU**, în propunerea Comisiei. Reducerea se aplică

tuturor rubricilor, deși nu într-o manieră strict orizontală, reflectând structura distinctă și constrângerile fiecărei rubrici. În acest context, Pilonul 1 face obiectul celei mai mici reduceri, deoarece alocările naționale și rambursarea datoriei NextGenerationEU sunt domenii în care alte tăieri sunt deosebit de greu de realizat. Mai mult, Politica de coeziune, politica comună în domeniul pescuitului și Politica Agricolă Comună au fost singurele reduse în termeni reali în propunerea Comisiei, în comparație cu actualul CFM 2021–2027. Din acest motiv, Președinția propune o suplimentare unică (de tip one-off) pentru statele membre cu un VNB sub 90% din media UE.

Pe 12 iunie 2026, a avut loc **o conferință de presă pe CFM** susținută de cei 2 co-raportori ai Parlamentului European, care vine ca un răspuns la poziția Consiliului UE. Parlamentul respinge ferm tăierile propuse de Consiliu și insistă că fără resurse proprii noi — în special o taxă digitală pe marile corporații tech americane — este imposibil să finanțezi ambițiile UE fără să crești contribuțiile statelor membre. Întrebați despre riscul unui conflict cu administrația SUA, co-raportorii au răspuns că taxa digitală poate fi introdusă fără a afecta relațiile transatlantice. Amândoi subliniază urgența — acordul privind CFM 2028-2034 trebuie finalizat până la sfârșitul lui 2026 pentru ca legislația secundară să fie gata în 2027 și beneficiarii să poată absorbi fonduri din 2028.

Subiectul Cadrului Financiar Multianual a fost în lumina reflectoarelor pentru **Consiliul European care s-a reunit în perioada 18-19 iunie**. La finalul summitului, nefiind posibil un acord, Consiliul European a solicitat **Președinției irlandeze, care și-a început mandatul de la 1 iulie**, să prezinte o altă poziție de negociere până la Consiliul European din octombrie, în vederea obținerii unui acord în timp util. Un acord înainte de sfârșitul anului 2026 ar permite adoptarea actelor legislative în 2027, ceea ce este necesar pentru a asigura că fondurile UE ajung la beneficiari fără întrerupere în ianuarie 2028.

Negoboxul Președinției irlandeze nu a întârziat să apară pe 10 octombrie, venind cu o tăiere mai mare, de aproximativ 159 miliarde de euro față de propunerea inițială a Comisiei Europene și cu 122 miliarde de euro față de președinția cipriotă. Observăm din start faptul că președinția irlandeză protejează subvențiile fermierilor și plățile regionale care, împreună, acoperă peste jumătate din buget.

Flexibilitatea - de care s-au bucurat toate statele UE când a fost anunțată - este acum condiționată de cheltuielile neprevăzute care nu au putut fi finanțate în limitele plafoanelor disponibile pentru cele 4 rubrici.

Detaliem mai jos propunerile în funcție de cei 4 piloni ai CFM 2028-2034.

Pilon I - Economie, social, coeziune teritorială, agricultură, prosperitate rurală și maritimă și securitate

Buget total propus: 914 179 milioane de euro

Din acest buget, cea mai importantă componentă este reprezentată de Planurile de Parteneriat Național-Regionale (PPNR), care reunesc politica agricolă comună, politica de coeziune, politica comună în domeniul pescuitului și fondurile pentru politica de migrație și securitatea la granițe. Pentru PPNR-uri, regiunile se clasifică în funcție de standardul puterii de cumpărare (SPC) al fiecărei regiuni, calculat pe baza datelor Uniunii pentru perioada 2021–2023, după cum urmează:

- „regiuni mai puțin dezvoltate”, al căror PIB pe cap de locuitor este mai mic de 75 % din PIB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27;
- „regiuni de tranziție”, al căror PIB pe cap de locuitor se situează între 75 % și 100 % din PIB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27;
- „regiuni mai dezvoltate”, al căror PIB pe cap de locuitor depășește 100 % din PIB-ul mediu pe cap de locuitor al UE-27.

Pilonul II - Fondul European de Competitivitate

Acesta înregistrează o scădere de 12.8%, ceea ce produce un dezechilibru între dorința Uniunii Europene de a promova și susține inovația cu resursele care ar putea fi alocate la propunerea irlandezilor.

Pilon III - Europa Globală

Acest pilon este segmentul care a fost cel mai puternic afectat de tăieri masive de aproximativ 17% de la propunerea inițială a Comisiei, în comparație cu propunerea de scădere a ciprioților de aproximativ 3% din primăvara aceasta.

Noul instrument pentru acțiune externă va fi structurat pe cinci piloni geografici și un pilon global. Pilonul „Europa: Extindere și Vecinătatea Estică” ar urma să primească 32,6 miliarde EUR, față de 36,5 miliarde EUR în negobox-ul Președinției cipriote și 38,1 miliarde EUR în propunerea Comisiei. Negobox-ul irlandez reprezintă astfel o reducere de aproape 14,4 % față de propunerea inițială.

Pilonul european va include toate țările candidate și potențial candidate actuale (Albania, Bosnia și Herțegovina, Georgia, Islanda, Kosovo, Republica Moldova, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia, Turcia și Ucraina), precum și partenerii din Vecinătatea Estică, Armenia și Azerbaidjan. În Rusia și Belarus, doar organizațiile independente ale societății civile și mass-media libere pot beneficia de sprijin din partea UE, cu respectarea deplină a măsurilor restrictive ale UE. În plus, pilonul include și alte țări europene: Andorra, Liechtenstein, Monaco, Norvegia, San Marino, Elveția, Regatul Unit și Vaticanul.

Negobox-ul nu modifică propunerea Comisiei de a continua asistența pentru procesul de aderare a Ucrainei și pentru reconstrucția pe termen lung a acesteia, estimat la 88,8 miliarde EUR, așa cum era prevăzut inițial.

Deși s-a marșat pe prioritizarea nevoilor tradiționale ale Uniunii Europene (politica de coeziune, politica agricolă comună, pe regiuni, etc.), nu există nicio mențiune despre societatea civilă, iar fondurile pentru societatea civilă au scăzut cu peste 25%. Toată lumea recunoaște că fără societate civilă am avea o Uniune Europeană cu disparități și mai mari, comunități neocoagulate și, pe alocuri, cu oportunități de educație și dezvoltare restrânse doar la anumite categorii sociale. Și totuși, uităm să investim în cei care sprijină dezvoltarea la firul ierbii în fiecare zi, mai ales în contextul războiului hibrid în care suntem implicați în clipa de față.

[Reacțiile](#) celor doi co-raportori ai Cadrului Financiar Multianual 2028-2034, Siegfried Mureșan (EPP) și Carla Tavares (S&D) au fost de respingere a acestei propuneri. Acestea au fost susținute și de reacția celor 4 grupuri politice din Parlamentul European (Partidul Popular European, Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților, Grupul Renew Europe, Grupul Verzilor/Alianța Liberă Europeană) care și-au arătat [dezacordul](#) privind Negobox-ul, accentuând că această propunere nu poate reprezenta baza pentru un acord în negocierile dintre instituții. Grupurile politice argumentează faptul că, prin această

scădere de buget, capacitatea UE de a acționa în fața provocărilor este limitată. Mai mult, prin poziția lor, este reamintit faptul că Parlamentul European [a propus](#) o creștere a bugetului european printr-o taxă pe serviciile de jocuri de noroc și pariuri online, o contribuție legată de criptoactive și o taxă digitală care vizează marile platforme digitale. Aceste noi posibile contribuții la bugetul UE ar putea crea un echilibru între prioritățile tradiționale și cele noi precum securitate, parteneriatele globale și nu numai.

Data fiind lipsa de acord și pe această propunere în urma Consiliului European din octombrie, Președintele Consiliului European, Antonio Costa, a fost mandatat să vină cu o nouă propunere de poziție de negociere care să se discute la Consiliul European din noiembrie.

Miza pentru România până la finalul anului

România are de lucrat și pe plan extern, și pe plan intern până la finalul anului.

Pe plan intern, o dată instalat Guvernul României, trebuie începute demersurile pe structura PPNR. PPNR-ul României ar trebui conturat plecând de la lecțiile învățate din Planul Național de Redresare și Reziliență, stabilirea unei structuri de guvernare cu roluri clare pentru autoritățile locale și Agențiile de Dezvoltare Regională, maparea nevoilor și analizelor fiecărui minister și a regiunilor României și propunerea de măsuri combinate de reforme și investiții. Pregătirea este prioritară deoarece, din momentul începerii oficiale a CFM post-2028, guvernele vor avea la dispoziție doar 4 luni pentru înaintarea PPNR-urilor către Comisia Europeană și aprobarea de către Consiliu. Tot aici, este important de menționat faptul că autoritățile regionale de management (Agențiile pentru Dezvoltare Regională în România) pot interacționa și discuta direct cu Comisia Europeană - lucru care ne avantajează tocmai pentru că aceste agenții înțeleg la firul ierbii ce nevoi are fiecare regiune.

De asemenea, o dată stabilită structura de guvernare, sunt necesare consultări ample cu dimensiunea locală, cu modele similare ca cele prezentate în secțiunile următoare.

Pe plan extern, România trebuie să avanseze cu priorități clare de negociere ce nu trebuie limitate doar la sumele alocate, ci mai ales la modul la care vor fi structurate capitolele, la cum dorim să arate criteriile de evaluare ale PPNR-urilor, la cum ne asigurăm că companiile românești au o șansă la Fondul European de Competitivitate, la cum

garantăm că Europa Globală ne va fi de folos în proiecte cross-border cu Republica Moldova și Ucraina.

Mai jos vă prezentăm o listă de recomandări pentru poziția României în negocierile la nivel european.

2. REZUMAT AL RECOMANDĂRILOR

Negocierile privind viitorul **Cadru Financiar Multianual (CFM) al Uniunii Europene pentru perioada 2028-2034** reprezintă una dintre cele mai importante dezbateri de politică publică pentru viitorul proiectului european. Dincolo de stabilirea modului de alocare a resurselor financiare, viitorul CFM va defini modul în care Uniunea Europeană va răspunde **disparităților tot mai accentuate dintre regiuni**, va consolida competitivitatea, va accelera tranziția verde și cea digitală și va face față provocărilor geopolitice și sociale aflate în continuă creștere.

În acest context, proiectul **COHERO4EU - Cohesion Heroes**, implementat de **G4Media** în parteneriat cu **Europuls**, a desfășurat o amplă campanie națională de informare și conștientizare adresată grupurilor-țintă, precum și un amplu proces de consultare menit să colecteze recomandări fundamentate pe dovezi din partea actorilor implicați direct în implementarea politicilor europene și a investițiilor finanțate din fonduri europene.

În perioada **august 2025 - iulie 2026**, în cadrul proiectului au fost publicate **peste 250 de articole, analize și materiale video online**, precum și **peste 700 de postări pe rețelele sociale** dedicate Politicii de Coeziune din perspective variate (interviuri, reportaje video, mărturii, materiale grafice cu date-cheie și explicații editoriale). Totodată, au fost organizate **5 ateliere regionale, o masă rotundă la nivel înalt cu autoritățile locale și Summitul Comunităților Locale**, reunind peste **377 de participanți direcți**.

Printre participanți s-au numărat membri ai Parlamentului European, reprezentanți ai Comisiei Europene, un Vicepreședintele al Parlamentului European, coraportorul și negociatorul-șef al Parlamentului European pentru viitorul Cadru Financiar Multianual, reprezentanți ai Comitetului Economic și Social European, ai Administrației Prezidențiale din România, Parlamentului României, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerului Dezvoltării, Ministerului Economiei,

Ministerului Muncii, Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, autorităților de management, Agențiilor pentru Dezvoltare Regională, primari, viceprimari, consilieri locali, reprezentanți ai organizațiilor de afaceri, sindicatelor, patronatelor, mediului academic, organizațiilor societății civile, organizațiilor de tineret, antreprenori, instituții financiare și beneficiari ai fondurilor europene.

În ciuda diversității participanților și a domeniilor reprezentate, procesul de consultare a evidențiat un nivel remarcabil de convergență a opiniilor.

Recomandări-cheie, pe scurt

Recomandările de mai jos reflectă principalele priorități care au reieșit în mod constant pe parcursul întregului proces de consultare.

Politica de Coeziune, Politica Agricolă Comună și Planurile de Parteneriat

- Politica de Coeziune trebuie să rămână una dintre politicile fundamentale ale Uniunii Europene, păstrându-și abordarea bazată pe specificul teritorial și obiectivul pe termen lung de reducere a disparităților dintre regiuni.
- Politica Agricolă Comună trebuie să continue să sprijine dezvoltarea rurală durabilă, completând celelalte instrumente de investiții ale Uniunii Europene.
- Acestea două, deși reunite sub Planurile de Parteneriat Național-Regionale, trebuie să beneficieze în continuare de alocări distincte, pentru a nu altera ambiția.
- Planurile de Parteneriat Național-Regionale ar trebui elaborate printr-o cooperare autentică între actorii europeni, naționali, regionali și locali.
- Viitorul Fond European pentru Competitivitate ar trebui să completeze Politica de Coeziune prin consolidarea inovării și a rezilienței economice în toate regiunile europene.
- Autoritățile regionale și locale, Agențiile pentru Dezvoltare Regională, societatea civilă, mediul academic, mediul de afaceri și beneficiarii fondurilor europene ar trebui implicați în mod sistematic pe tot parcursul ciclului de programare și implementare.

Simplificarea administrativă

-
- Viitoarele programe ar trebui să simplifice procedurile de aplicare, raportare și audit, asigurând totodată o mai mare coerență între instrumentele de finanțare.
 - Reducerea duratei etapelor de implementare ar îmbunătăți derularea proiectelor și ar crește încrederea beneficiarilor în programele de finanțare ale Uniunii Europene.
 - Platformele digitale integrate ar trebui să permită beneficiarilor să acceseze informații, să depună cereri de finanțare, să monitorizeze implementarea proiectelor și să comunice cu autoritățile de management printr-o singură interfață.
 - Beneficiarii ar trebui să beneficieze de asistență tehnică pe întreg parcursul ciclului de viață al proiectelor, în special în regiunile mai puțin dezvoltate.
 - Viitoarea Politică de Coeziune ar trebui să aloce resurse suplimentare pentru consolidarea capacității instituționale prin programe de formare, asistență tehnică și schimb de bune practici.

Competitivitate și dezvoltare regională

- Investițiile ar trebui să stimuleze cooperarea dintre universități, organizații de cercetare, mediul de afaceri și autoritățile locale.
- Mecanismele de finanțare ar trebui să devină mai accesibile, mai predictibile și mai bine adaptate nevoilor întreprinderilor mici și mijlocii.
- Cercetarea și inovarea, inteligența artificială, infrastructura digitală, producția avansată, tehnologiile curate și industriile relevante pentru domeniul apărării ar trebui să rămână prioritățile cheie de investiții.
- O coordonare mai eficientă între granturi, instrumentele financiare și investițiile private ar maximiza impactul fondurilor europene.
- Prioritățile de investiții ar trebui să continue să reflecte particularitățile regionale și nevoile de dezvoltare teritorială.

Coeziune socială și capital uman

- Viitoarele finanțări ar trebui să consolideze sistemele de educație, să îmbunătățească accesul la educație de calitate și să promoveze dezvoltarea continuă a competențelor.
- Pregătirea cetățenilor pentru transformările tehnologice ar trebui să devină unul dintre obiectivele centrale ale viitoarelor investiții europene.

-
- Abordările integrate la nivel comunitar, care conectează educația, ocuparea forței de muncă, sănătatea și incluziunea socială, ar trebui extinse.
 - Tinerii ar trebui să joace un rol mai activ în elaborarea politicilor europene prin mecanisme structurate de consultare și participare.

Performanță și guvernanță

Succesul viitorului Cadru Financiar Multianual ar trebui evaluat în primul rând prin impactul economic, social și teritorial al investițiilor, nu doar prin rata de absorbție a fondurilor.

- Cadrele stabile de programare și regulile clare de implementare sunt esențiale pentru planificarea și investițiile pe termen lung.
- Cadrele de evaluare a performanței ar trebui să pună un accent mai mare pe rezultate, pe elaborarea politicilor bazate pe dovezi și pe feedback-ul continuu din partea actorilor implicați.
- Programele de cooperare transfrontalieră, interregională și transnațională ar trebui să continue să sprijine schimbul de cunoștințe și dezvoltarea regională integrată.
- Procesul de consultare ar trebui să devină o componentă permanentă a implementării Politicii de Coeziune, astfel încât programele să poată fi adaptate în permanență la noile provocări și la nevoile comunităților locale pe parcursul întregii perioade de programare.

Un alt aspect important evidențiat în toate atelierele, masa rotundă și evenimentele organizate în cadrul proiectului a fost faptul că proiectele finanțate de Uniunea Europeană nu beneficiază de suficientă promovare în regiuni și în mediul rural.

2. RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE

2.1. Menținerea Politicii de Coeziune ca pilon distinct al viitorului buget al Uniunii Europene

În cadrul tuturor celor 5 ateliere regionale, precum și în timpul mesei rotunde cu autoritățile locale și al Summitului Comunităților Locale, un mesaj a rămas constant: **Politica de Coeziune continuă să fie considerată principalul instrument de investiții al Uniunii Europene pentru reducerea disparităților regionale** și sprijinirea unei dezvoltări teritoriale echilibrate. Participanții și-au exprimat preocuparea că viitoarele

reforme nu ar trebui să slăbească abordarea bazată pe specificul teritorial, iar integrarea Politicii de Coeziune în structuri mai ample de finanțare nu ar trebui să diminueze rolul regiunilor și al comunităților locale. În schimb, aceștia au susținut că Politica de Coeziune ar trebui să evolueze, păstrându-și însă identitatea distinctă și obiectivele de dezvoltare pe termen lung.

Recomandări

- Menținerea unor alocări distincte pentru Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună, indiferent de reunirea lor sub o umbrelă mai largă.
- Asigurarea complementarității dintre Planurile de Parteneriat Național-Regionale și viitorul Fond European pentru Competitivitate, fără ca unul să îl înlocuiască pe celălalt.
- Continuarea alocării fondurilor în funcție de nevoile teritoriale, sprijinind în același timp convergența economică ascendentă în toate regiunile europene.

2.2. Consolidarea principiului parteneriatului și a guvernancei pe mai multe niveluri

Reprezentanții autorităților locale și regionale, ai Agențiilor pentru Dezvoltare Regională, mediului academic, societății civile și organizațiilor de afaceri au subliniat în repetate rânduri că actorii implicați direct în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene **ar trebui să aibă un rol mai important și în stabilirea viitoarelor priorități de finanțare**. Atât în cadrul mesei rotunde cu autoritățile locale, cât și la Summitul Comunităților Locale, participanții au evidențiat că o guvernare eficientă pe mai multe niveluri depinde de un dialog continuu, nu de consultări punctuale, în special în procesul de elaborare a viitoarelor Planuri de Parteneriat Național-Regionale.

Recomandări

- Consolidarea principiului parteneriatului pe întreg parcursul ciclului de programare.
- Creșterea implicării autorităților regionale și locale în elaborarea Planurilor de Parteneriat Național- Regionale.
- Consolidarea rolului strategic al Agențiilor pentru Dezvoltare Regională.

-
- Instituționalizarea unor mecanisme periodice de consultare care să implice societatea civilă, mediul academic, mediul de afaceri și partenerii sociali.
 - Promovarea unei coordonări mai puternice între instituțiile europene, naționale, regionale și locale.

2.3. Dezvoltarea unei arhitecturi de finanțare mai simple, mai accesibile și mai predictibile

Simplificarea administrativă a fost tema cel mai frecvent menționată în cadrul tuturor activităților de consultare. Indiferent de regiune sau de categoria de participanți, complexitatea administrativă a fost identificată drept unul dintre principalele obstacole în accesarea și implementarea fondurilor europene. În cadrul atelierelor regionale din **România** (de exemplu **Râmnicu Vâlcea**) și **Bulgaria (Sofia)**, beneficiarii au făcut referire la procedurile îndelungate de aplicare, solicitările repetate de documente și interpretările neunitare ale regulilor de finanțare, în timp ce autoritățile locale participante la masa rotundă din **București** au evidențiat întârzierile în evaluarea proiectelor și în procesul de contractare.

Digitalizarea, sistemele integrate de management și serviciile de tip „one-stop-shop” au fost identificate în mod constant drept soluții practice pentru reducerea sarcinii administrative și îmbunătățirea implementării proiectelor.

Recomandări

- Simplificarea procedurilor administrative pe întreg ciclul de viață al proiectelor.
- Armonizarea, acolo unde este posibil, a regulilor de eligibilitate și a cerințelor de raportare între diferitele programe de finanțare.
- Reducerea duratei proceselor de evaluare și contractare.
- Extinderea utilizării platformelor digitale integrate pentru managementul proiectelor.
- Dezvoltarea unor servicii integrate de consiliere de tip „one-stop-shop” pentru beneficiari.
- Creșterea transparenței și a predictibilității pe tot parcursul implementării proiectelor.

2.4. Consolidarea capacității administrative ca factor strategic pentru implementarea Politicii de Coeziune

Procesul de consultare a demonstrat că eficiența investițiilor europene depinde nu doar de disponibilitatea finanțării, ci și de capacitatea administrativă a beneficiarilor. Reprezentanții municipalităților, ai Agențiilor pentru Dezvoltare Regională și ai altor instituții publice au evidențiat provocări persistente legate de resursele umane limitate, fluctuația personalului și nivelul insuficient de expertiză tehnică, în special în comunitățile mai mici. Participanții au fost de acord că viitoarea Politică de Coeziune ar trebui să acorde o atenție sporită măsurilor de consolidare a capacității administrative, astfel încât administrațiile locale să fie pregătite să conceapă, gestioneze și implementeze proiecte europene din ce în ce mai complexe.

Recomandări

- Creșterea investițiilor în consolidarea capacității administrative.
- Extinderea asistenței tehnice acordate autorităților locale și regionale.
- Dezvoltarea unor programe permanente de formare pentru administrația publică.
- Sprijinirea schimbului de bune practici și a învățării între regiuni.
- Consolidarea serviciilor de consiliere dedicate noilor beneficiari și municipalităților de dimensiuni reduse.

2.5. Construirea unei Europe competitive prin inovare, dezvoltare regională și sprijinirea IMM-urilor

Participanții au salutat accentul mai puternic pus pe competitivitate în viitorul Cadru Financiar Multianual, însă au subliniat că viitoarele investiții trebuie să contribuie și la o dezvoltare teritorială echilibrată.

Procesul de consultare a identificat cercetarea și inovarea, transformarea digitală, inteligența artificială, producția avansată, tehnologiile curate și sectoarele industriale strategice drept factori esențiali pentru competitivitatea Europei pe termen lung. În același timp, participanții au arătat că aceste investiții nu ar trebui să rămână concentrate doar în

centrele de inovare deja dezvoltate, ci să contribuie la consolidarea ecosistemelor regionale de inovare din toate statele membre.

O atenție deosebită a fost acordată rolului întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri), considerate actori esențiali pentru dezvoltarea economică regională. Participanții au încurajat, de asemenea, acordarea unui sprijin mai consistent parteneriatelor public-private, capabile să mobilizeze investiții suplimentare și să accelereze valorificarea comercială a inovării.

Recomandări

- Asigurarea principiului că viitorul Fond European pentru Competitivitate completează Planul de Parteneriat Național-Regional.
- Creșterea investițiilor în cercetare, inovare și tehnologii strategice.
- Consolidarea ecosistemelor regionale de inovare.
- Îmbunătățirea accesului IMM-urilor la finanțarea europeană.
- Promovarea finanțării combinate (blended finance) și a parteneriatelor public-private.
- Sprijinirea transferului tehnologic dintre mediul academic și industrie.

2.6. Cetățenii, în centrul viitorului buget european

Participanții au subliniat în mod constant că viitoarea competitivitate a Uniunii Europene nu poate fi obținută exclusiv prin investiții în infrastructură, inovare sau capacități industriale. Reziliența economică pe termen lung depinde, în ultimă instanță, de **capacitatea Uniunii de a investi în oameni**, de a consolida coeziunea socială și de a oferi cetățenilor competențele necesare pentru a se adapta transformărilor demografice, tehnologice și ale pieței muncii.

Participanții au recunoscut că Europa intră într-o perioadă caracterizată de digitalizare accelerată, utilizarea pe scară largă a inteligenței artificiale, îmbătrânirea populației și deficitul tot mai accentuat de forță de muncă în numeroase sectoare. Răspunsul la aceste provocări necesită o strategie de investiții cuprinzătoare, care să plaseze educația,

dezvoltarea competențelor și incluziunea socială în centrul **viitorului Cadru Financiar Multianual**.

Educația a fost identificată drept una dintre cele mai importante priorități de investiții pe termen lung. O atenție specială a fost acordată competențelor digitale și adaptării forței de muncă. Participanții au subliniat că adoptarea accelerată a inteligenței artificiale și a tehnologiilor emergente va transforma semnificativ piața muncii, generând noi oportunități de angajare, dar crescând, în același timp, riscul de excluziune pentru lucrătorii ale căror competențe nu mai corespund cerințelor pieței. În consecință, viitoarele investiții europene ar trebui să sprijine atât educația inițială, cât și formarea și recalificarea continuă, astfel încât angajații, funcționarii publici și antreprenorii să fie pregătiți să facă față schimbărilor tehnologice.

Tinerii au reprezentat o altă prioritate importantă, întrucât organizațiile de tineret și cele studentești au subliniat în repetate rânduri că viitoarele politici europene nu ar trebui doar să investească în tineri ca beneficiari, ci și să îi recunoască drept actori activi în procesul de elaborare a politicilor publice.

Recomandări

- Creșterea investițiilor în educație, învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea competențelor.
- Consolidarea competențelor digitale și a celor legate de inteligența artificială pentru toate grupele de vârstă.
- Extinderea serviciilor sociale integrate la nivel comunitar.
- Prioritizarea măsurilor destinate combaterii abandonului școlar și excluziunii sociale.
- Îmbunătățirea coordonării dintre politicile din domeniul educației, ocupării forței de muncă și politicile sociale.
- Consolidarea participării tinerilor la elaborarea politicilor europene și la proiectarea programelor europene.

2.7. Trecerea de la accentul pus pe absorbție la accentul pus pe impactul pe termen lung

Unul dintre cele mai constante mesaje rezultate în urma procesului de consultare a fost că succesul viitorului Cadru Financiar Multianual **nu ar trebui să mai fie evaluat în principal prin rata de absorbție a fondurilor.**

Viitorul buget european ar trebui să evalueze succesul tot mai mult prin impactul economic, social și teritorial pe termen lung generat de proiectele finanțate.

Actorii implicați au încurajat adoptarea unei abordări mai puternic orientate către rezultate, capabile să măsoare cum îmbunătățesc investițiile europene calitatea vieții cetățenilor, cum consolidează competitivitatea regională, cum îmbunătățesc serviciile publice și cum contribuie la dezvoltarea teritorială durabilă. În același timp, existența unor cadre stabile de programare, a unor reguli clare de implementare și a unei perspective de planificare pe termen lung ar permite autorităților publice, mediului de afaceri și organizațiilor societății civile să dezvolte proiecte mai mature și să maximizeze impactul acestora în timp.

Sistemele de monitorizare și evaluare ar trebui, la rândul lor, să evolueze astfel încât să surprindă mai bine rezultatele calitative, pe lângă performanța financiară. Participanții au recomandat utilizarea într-o măsură mai mare a indicatorilor de impact, a feedbackului beneficiarilor și a evaluărilor bazate pe dovezi, capabile să fundamenteze ajustările viitoare ale politicilor pe parcursul perioadei de programare.

Participanții și-au exprimat, de asemenea, un sprijin ferm pentru instituirea unor mecanisme permanente prin care actorii implicați să poată oferi feedback pe durata implementării, astfel încât programele să se poată adapta mai eficient la schimbările nevoilor teritoriale și la provocările emergente.

Recomandări

- Evaluarea succesului finanțărilor europene în primul rând prin impactul pe termen lung, nu doar prin rata de absorbție.
- Dezvoltarea unor cadre de monitorizare mai cuprinzătoare, care să includă rezultatele economice, sociale și teritoriale.
- Creșterea predictibilității și stabilității viitoarelor programe de finanțare.

-
- Consolidarea procesului de elaborare a politicilor bazate pe dovezi prin evaluare continuă și feedback din partea actorilor implicați.
 - Promovarea unei transparențe sporite pe parcursul implementării și monitorizării programelor.
 - Instituirea unor mecanisme permanente de consultare care să permită beneficiarilor și actorilor regionali să contribuie pe întreaga durată a perioadei de programare.
 - Asigurarea unei vizibilități mai mari pentru rezultatele proiectelor europene în comunități și regiuni și promovarea mai intensă a exemplurilor de bune practici.

2.8 Consolidarea comunicării publice și a vizibilității fondurilor europene

Pe parcursul tuturor activităților de consultare, participanții au subliniat în mod repetat că beneficiile investițiilor europene rămân insuficient cunoscute de cetățeni, în ciuda investițiilor semnificative realizate în România. Autoritățile locale, beneficiarii, organizațiile societății civile și implementatorii de proiecte au evidențiat faptul că numeroase proiecte de succes rămân aproape necunoscute în afara comunităților în care sunt implementate. Această percepție a fost confirmată și de sondajul sociologic realizat în cadrul proiectului **COHERO4EU**.

Participanții au subliniat că activitățile de comunicare nu ar trebui tratate ca o componentă secundară a programelor finanțate din fonduri europene, ci ca o parte integrantă a implementării acestora. O comunicare mai eficientă ar contribui nu doar la creșterea gradului de informare cu privire la oportunitățile de finanțare, ci și la consolidarea încrederii publice în investițiile europene și la o mai bună înțelegere a modului în care fondurile europene contribuie la dezvoltarea comunităților locale.

Recomandări

- Elaborarea unei strategii naționale de comunicare privind fondurile europene, care să implice instituțiile naționale, autoritățile de management, actorii regionali și beneficiarii.

-
- Schimbarea accentului comunicării, de la informații tehnice despre programele de finanțare către povești concrete care arată modul în care investițiile europene îmbunătățesc viața de zi cu zi a cetățenilor.
 - Creșterea vizibilității proiectelor finalizate prin comunicare permanentă la fața locului, campanii locale și conținut digital de tip storytelling.
 - Utilizarea canalelor de comunicare pe care cetățenii le folosesc deja, în special rețelele sociale, conținutul video și presa locală.
 - Promovarea unor platforme ușor de utilizat, precum **Kohesio**, unde cetățenii pot găsi cu ușurință informații despre oportunitățile de finanțare, proiectele aflate în implementare și rezultatele obținute prin fondurile europene.
 - Încurajarea beneficiarilor să aloce resurse mai consistente pentru activitățile de comunicare și diseminare pe întreaga durată a ciclului de viață al proiectelor.
 - Promovarea într-un mod mai sistematic a proiectelor de succes și a exemplelor de bune practici, pentru a crește înțelegerea publică a beneficiilor concrete generate de finanțarea europeană.
 - Dezvoltarea unor campanii de comunicare adaptate diferitelor categorii de public, în special tinerilor, care își procură informațiile în principal prin intermediul platformelor digitale.

3. SONDAJ NAȚIONAL

Pe 24 noiembrie, **G4Media și Europuls** au prezentat rezultatele unui sondaj național realizat de Mercury Research în cadrul proiectului **COHERO4EU - „Eroii Coeziunii: Bune practici și perspective din România”**. Studiul a analizat modul în care tinerii cu vârste între 18 și 35 de ani percep fondurile europene și impactul acestora în România, într-un moment decisiv pentru conturarea viitorului buget al Uniunii Europene pentru perioada 2028-2034. Profilul respondenților a fost alcătuit din persoane cu vârste între 18 și 35 de ani din întreaga țară, eșantionul fiind reprezentativ la nivel național pentru această categorie de vârstă. La cercetare au participat 1.003 tineri.

Rezultatele sondajului arată că, deși majoritatea tinerilor au auzit despre fondurile europene și despre Politica de Coeziune, nivelul lor de cunoaștere în detaliu rămâne limitat. Au fost identificate diferențe semnificative între regiuni, iar tinerii care au membri ai familiei în diaspora par să fie mai bine informați cu privire la proiectele finanțate de

Uniunea Europeană. Printre cele mai cunoscute proiecte se numără cele vizibile la nivel local, însă există încă numeroase domenii în care fondurile europene și beneficiile acestora sunt insuficient cunoscute.

Sondajul a arătat, de asemenea, că tinerii își procură informațiile în principal din mediul online, prin intermediul rețelelor sociale și al publicațiilor digitale, ceea ce evidențiază necesitatea unei comunicări mai accesibile și adaptate modului în care aceștia consumă informația. Datele obținute oferă o imagine clară asupra nivelului de informare al tinerilor și evidențiază importanța creșterii vizibilității fondurilor europene și a impactului concret pe care acestea îl au în comunități.

Principalele concluzii ale studiului

- O treime dintre tineri au auzit despre fondurile europene, însă nu cunosc detalii despre acestea.
- Tinerii care au membri ai familiei în diaspora sunt mai bine informați și tind să aibă o opinie ușor mai favorabilă despre Uniunea Europeană.
- Există o corelație între nivelul de cunoaștere a fondurilor europene și atitudinea față de Uniunea Europeană.
- Aproximativ un sfert dintre tineri nu știu dacă localitatea sau județul lor au beneficiat de fonduri europene. Procentul este mai ridicat în regiunea Centru, unde aproximativ o treime dintre tineri nu cunosc acest lucru.
- Tinerii au aflat despre proiectele finanțate din fonduri europene din localitatea sau județul lor în principal prin intermediul rețelelor sociale (58%) și al panourilor informative amplasate la proiecte (46%).
- 45% dintre tineri afirmă că, dacă ar dori să găsească informații oficiale despre fondurile europene, nu ar ști unde să le caute. Procentul este mai ridicat în rândul respondenților cu vârste între 30 și 35 de ani (49%), comparativ cu cei cu vârste între 18 și 24 de ani (38%).
- Tinerii consideră că România, în ansamblu, a beneficiat de fondurile europene și că a primit mai multe resurse financiare decât a contribuit la bugetul Uniunii Europene.
- În percepția tinerilor, investițiile în infrastructura rutieră și în rețelele de utilități au fost deja acoperite într-o mare măsură prin proiectele existente. Pentru viitor, prioritățile acestora se îndreaptă tot mai mult către sănătate și educație.

Rezultatele au fost prezentate în cadrul [dezbaterii live](#) organizate de **G4Media și Europuls**, la care au participat Ioana Morovan, Project Manager COHERO4EU în cadrul G4Media, Francesca Cristea, Head of Policy and Programs la Europuls, și Cosmin Constantin, Market Research Consultant în cadrul Mercury Research, care au oferit context și interpretări privind datele sondajului.

Aceste rezultate sunt în concordanță cu mărturiile și intervențiile participanților din cadrul evenimentelor organizate în proiect, care au evidențiat percepția generală că o parte importantă a populației nu înțelege suficient modul în care fondurile europene au contribuit la dezvoltarea societății.

4. Diseminare în rețelele sociale

În același timp, Europuls a organizat 11 quiz-uri pe platforma proprie. În cadrul tuturor celor 11 quiz-uri au fost înregistrate 680 de participări, dintre care 378 de răspunsuri au fost corecte, ceea ce corespunde unei rate generale de răspunsuri corecte de 55,6%.

Nivelurile cele mai ridicate de răspunsuri corecte au fost înregistrate în cazul întrebărilor referitoare la obiectivele fundamentale și principiile generale ale Politicii de Coeziune, teme care beneficiază de o vizibilitate mai mare în comunicarea publică. Participanții au demonstrat o mai bună cunoaștere a întrebărilor privind scopul general și rolul Politicii de Coeziune în dezvoltarea societății, în special atunci când acestea au fost formulate într-un limbaj accesibil.

În schimb, niveluri mai reduse de răspunsuri corecte au fost observate în cazul întrebărilor care presupuneau cunoștințe mai detaliate și tehnice privind arhitectura Politicii de Coeziune și mecanismele sale de guvernanță. Aceste întrebări necesitau familiarizarea cu structurile instituționale și instrumentele financiare europene, aspecte care sunt mai puțin prezente în comunicarea publică.

Totodată, în cadrul ultimului eveniment organizat în proiect, Europuls a încheiat un parteneriat cu **TVR INFO**, în urma căruia a fost realizată o ediție specială dedicată evenimentului, programată pentru difuzare în data de 2 august 2026.

5. CONCLUZII FINALE

Recomandările prezentate în acest raport acoperă cele două dimensiuni esențiale ale proiectului **Proiectul COHERO4EU**:

➤ **Politici publice și implicarea actorilor relevanți**

Privind spre viitor, menținerea unui dialog deschis între instituțiile europene, autoritățile naționale, actorii regionali și comunitățile locale va fi esențială pentru ca viitorul buget al Uniunii Europene să genereze rezultate măsurabile pentru cetățenii din toate regiunile.

Europuls va continua să promoveze aceste recomandări prin activitățile sale de analiză și advocacy, contribuind la o dezbatere fundamentată pe dovezi privind viitorul Politicii de Coeziune și prioritățile de investiții ale Uniunii Europene pe termen lung.

➤ **Comunicarea către publicul larg**

Recomandările formulate evidențiază necesitatea unei comunicări proactive din partea instituțiilor publice, atât la nivel național, cât și european. De asemenea, acestea subliniază importanța continuării publicării de materiale jurnalistice, inclusiv exemple concrete de bune practici și conținut multimedia interactiv, precum quiz-uri și evenimente offline.

Din dorința de a monitoriza evoluția negocierilor privind **viitorul Cadru Financiar Multianual** și de a sprijini autoritățile locale și reprezentanții organizațiilor societății civile în înțelegerea modului în care funcționează Politica de Coeziune și a felului în care beneficiile acesteia contribuie la apropierea cetățenilor României de proiectul european, oferim aici o primă reacție despre liniile de negocieri prezentate de președinția irlandeză în data de 10 octombrie 2026.